

O životu i radu Nikole VII. Zrinskog (1620. – 1664.)

red. prof. dr. Hrvoje Petrić, Oddelek za zgodovino Filozofske fakultete Univerze v Zagrebu

Nikola VII. Zrinski se nakon smrti oca našao u poziciji da je kao dijete morao brzo preuzimati odgovornost, biti fleksibilan, steći znanje i naučiti kako se osloniti na vlastite snage, ali i na snage brata Petra s kojim je bio blisko povezan do smrti. Nikola VII. Zrinski je rano postao glava obitelji te bio prepoznat na dvoru dobivši čast ugarskog kraljevskog konjušara. Nakon obrazovanja u Grazu, Beču i Trnavi te puta u Italiju, nastanio se u Čakovcu, u Međimurju u tadašnjoj Ugarskoj. Od tamo je nastojao što kvalitetnije voditi svoje posjede, ali doprinostiti široj zajednici. Izgleda da je kratko boravio na dvoru u Beču kao carski komornik. Ženidbama se nastojao povezati s visokim plemićkim krugovima isprva u Hrvatskoj, a potom i na prostoru Svetog Rimskog Carstva. Također je kroz razne djelatnosti ostvario brojne osobne veze i savezništva. S jačanjem utjecaja i ugleda ni nemali broj suparništava nije izostao. Prije odlaska u Tridesetogodišnji rat, u kojem se istaknuo i postao generalom s 26 godina, preuzeo je službu kapetana Legrada i čitavog Međimurja, a 1661. dao sagraditi utvrdu Novi Zrin na ušću rijeke Mure. Ta je utvrda srušena u napadu Osmanlija 1664. Iako je kao magnat mogao sudjelovati u Gornjem domu Ugarskog sabora i tako artikulirati svoje političke stavove, tražio je i druge puteve za političko djelovanje obnašajući još neke dužnosti poput župana Zaladske i Šomoške županije i hrvatsko-slavonsko-dalmatinskog bana. Velikom teretu i odgovornosti koje je nosio na leđima pridružila se čast tajnog savjetnika koja mu je omogućavala ulazak u strukture bečkog dvora i davala mogućnost audijencije kod vladara. On se ipak nije opredijelio za dvorsku karijeru već je aktivno djelovao ne samo na terenu nego i za svojim pisačim stolom u Čakovcu, gdje je izgradio novi dvorac, upravljajući svojim posjedima na ranokapitalističkim osnovama. Uz to je stvarao važna književna i vojno-politička djela definirajući vlastiti politički koncept koji je proizlazio iz prakse i realnosti društveno-političke situacije u kojoj se nalazio, komunikacije s istomišljenicima, ali i kroz brojna čitanja knjiga iz bogate kućne knjižnice. Iako je isprva pripadao krugu habsburških lojalista, s vremenom se uključio u skupinu političara koji su tražili drugačija rješenja. U toj je grupi vrlo brzo postao vodeća osoba koja je, unutar granica mogućega, promišljala rješenja za Kraljevstvo krune svetoga Stjepana i njegovu reformu u skladu s vremenom i okolnostima. Pri tome je, u nesklonim međunarodnim okolnostima, tražio puteve za budućnost zajedničke države u kojoj bi se ugarski i hrvatski dio razvijali kao ravnopravne cjeline. Djelujući aktivno unutar koordinata habsburškog postwestfalskog okvira, ugarske i hrvatske stvarnosti na granici s Osmanskim Carstvom, vješto se snalazio pokušavajući pronaći rješenja u promjenjivim situacijama, pri čemu ga je prekinula iznenadna smrt prilikom lova. Time je naglo zaustavljen, u naponu snage i kreativnosti, život jedne od najvažnijih osobnosti ugarskog i hrvatskog 17. stoljeća.